

แบบนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ/การวิจัย/นวัตกรรมการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

Lab School Symposium 2018

“39 ปี มัธยมวัดบึงทองหลางสร้างคนดี วิถีพุทธสู่มาตรฐานสากล”

ชื่อผลงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และบูรณาการการใช้สื่อไอซีที รายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ภูมิปัญญาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ผู้รับผิดชอบ นางสาวธริสา ไผ่สนจำลองศรี โทรศัพท์มือถือ 098-286-2506

1. ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ

กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ PBL เป็นวิธีการที่ใช้ปัญหา/สถานการณ์ เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาความรู้ โดยใช้คำถามเป็นปัจจัยในการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ แสวงหาและบูรณาการความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพจริงด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักกระบวนการคิด การใฝ่หาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำทักษะจากการเรียนมาช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้โดยไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องนั้นมาก่อน

สังคมไทยเป็นสังคมที่คนส่วนใหญ่มีพื้นฐานจิตใจที่ดี มีความเสียสละ แบ่งปัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอ แต่ในปัจจุบัน สภาพสังคมกลับแย่แ่และเต็มไปด้วยปัญหามานับประการทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึก ไม่ตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของตนเองที่พึงกระทำตามหลักของพลเมืองที่ดี

ปัจจุบัน หนึ่งในประเด็นทางสังคมที่น่าเป็นห่วงคือ ความสำคัญของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยซึ่งถือเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมของคนทั้งชาติเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือสูญหายไปอย่างน่าเสียดาย พลเมืองไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย อีกทั้งขาดความตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนจึงเล็งเห็นว่า การนำสถานการณ์ปัญหาด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญามาเป็นฐานในการเรียนรู้ นอกจากจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยมากขึ้นแล้ว ยังได้ช่วยกันคิดเพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดทักษะการวางแผน การแสวงหาความรู้ การตัดสินใจ และการทำงานเป็นทีมอีกด้วย

อนึ่ง โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลางเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนดีอยู่แล้ว ผู้สอนจึงได้นำทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่โรงเรียนมีมาบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและเป็นการขยายองค์ความรู้และผลงานของผู้เรียนให้แพร่หลาย อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการศึกษาความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และบูรณาการการใช้สื่อไอซีที มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา ศักยภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน “เป็นคนดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี มี วิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและบูรณาการกับเทคโนโลยีสารสนเทศจะ ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆให้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาของผู้เรียน เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลางที่ว่า “เป็นคนดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี มีวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง”
2. เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในระบบออนไลน์ รายวิชาหน้าที่พลเมือง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ และทักษะที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

กลุ่มเป้าหมาย

เชิงปริมาณ นักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 40 คน

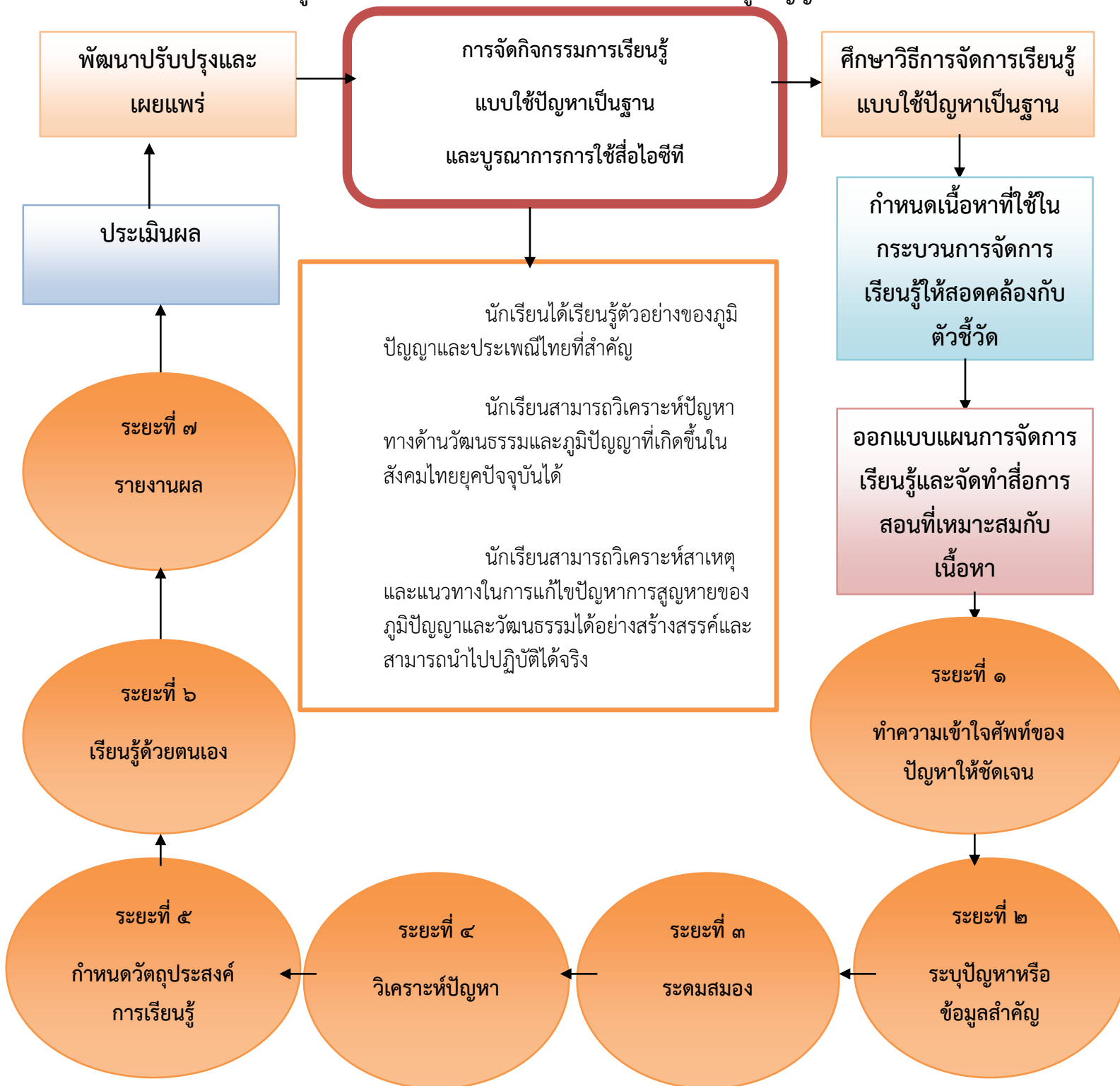
เชิงคุณภาพ นักเรียนร้อยละ 80 รู้และเข้าใจวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของไทยมากขึ้น อีกทั้งสามารถใช้

กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อคิดแก้ปัญหาการสูญหายของภูมิปัญญาไทยประเภทต่างๆตามที่ผู้สอน กำหนดให้ อีกทั้งยังสามารถเผยแพร่ผลงานของตนเองให้เป็นที่แพร่หลายผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่าง หลากหลาย

3. กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินการปฏิบัติงาน

โครงการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
และบูรณาการการใช้สื่อไอซีที รายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ภูมิปัญญาไทย

4. ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนได้เรียนรู้ตัวอย่างของภูมิปัญญาและประเพณีไทยที่สำคัญ
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยยุคปัจจุบันได้
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสูญหายของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมได้อย่างสร้างสรรค์และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

5. ปัจจัยความสำเร็จ

- การเตรียมประเด็นปัญหาที่ชัดเจน น่าสนใจ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน
- ความพร้อมของสื่อการเรียนและอุปกรณ์สารสนเทศ
- องค์ความรู้ของการทำBlog ช่วยให้ผู้สอนสามารถสร้างบทเรียนออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้ตลอดเวลา และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

6. บทเรียนที่ได้รับ

การสอนโดยใช้รูปแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน(Problem Base Learning) เป็นวิธีการที่ใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาความรู้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องเตรียมประเด็นปัญหาที่มีความชัดเจน น่าสนใจ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน รวมถึงควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการตั้งคำถาม และลงมือทำเองทุกขั้นตอน ผู้สอนควรทำหน้าที่อำนวยความสะดวกเท่านั้น

7. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

เผยแพร่ผ่านบทเรียนออนไลน์ <http://krubeautarrisa.blogspot.com> เพื่อเป็นการขยายความรู้ให้แพร่หลาย และให้บุคคลที่สนใจสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ทุกโอกาส

ภาคผนวก

ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนถึงความหมาย ลักษณะสำคัญ และประเภทของภูมิปัญญาไทย และร่วมกันสนทนาถึงความเปลี่ยนแปลงของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยในยุคปัจจุบัน พร้อมทั้งร่วมกันพูดคุยถึงปัญหาภูมิปัญญาไทยที่เริ่มสูญหายและถูกละเลยจากคนในสังคม

นักเรียนแบ่งกลุ่ม วางแผน หาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาการสูญหายไปของภูมิปัญญาไทยโดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิด แก้ปัญหา การแสดงความคิดเห็น การรับฟังผู้อื่น และทักษะในด้านอื่นๆผ่านการทำงานกลุ่ม

ผลงานที่นำภาคภูมิใจของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

รหัสวิชา ส32102 ชื่อรายวิชา หน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2558

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความเป็นไทย

เวลา 3 คาบ (150 นาที)

เรื่อง ภูมิปัญญาไทย

ผู้สอน นางสาวธริสา ไผ่สนจำลองศรี

1. ผลการเรียนรู้

เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์ และเผยแพร่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

2. สาระสำคัญ

ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร ปรุงแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติหลายอย่างในปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงและสูญหายไปอย่างน่าเสียดาย จากการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์และการขาดความตระหนักใน ความสำคัญของภูมิปัญญาอันเปรียบเสมือนสมบัติประจำชาติไทย

3. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของภูมิปัญญา
- ประเภทของภูมิปัญญา
- สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของภูมิปัญญาไทยในปัจจุบัน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 ด้านความรู้ (Knowledge)

นักเรียนสามารถ

- อธิบายความหมายของภูมิปัญญาได้
- ยกตัวอย่างภูมิปัญญาไทยประเภทต่างๆได้
- ยกตัวอย่างสถานการณ์ภูมิปัญญาไทยในปัจจุบันได้

4.2 ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

- นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุความเสื่อมโทรมของภูมิปัญญาไทยประเภทต่างๆได้
- นักเรียนสามารถวิเคราะห์การแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของภูมิปัญญาไทยประเภทต่างๆได้

4.3 ด้านคุณลักษณะของสาระการเรียนรู้ (Attitude)

นักเรียนบอกความสำคัญของภูมิปัญญาได้

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ร่องรอย/หลักฐานการเรียนรู้

- การทำผังมโนทัศน์ (Mind Map) เรื่อง ภูมิปัญญาไทยที่หายไป

6. การวัดและการประเมินผล

การประเมินผล

ผลการเรียนรู้	คำสำคัญ	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือ
เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์ และเผยแพร่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย	- วัฒนธรรมไทย - ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย - ภูมิปัญญาท้องถิ่น - ภูมิปัญญาไทย	- การตอบคำถาม - การแสดงความ คิดเห็น - การทำกิจกรรม กลุ่ม	- ข้อคำถาม - เกณฑ์การประเมินผล งาน/ชิ้นงาน

เกณฑ์การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน

รายการ	คะแนน			
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ต้องปรับปรุง 1
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	สามารถตอบคำถาม ได้ถูกต้องครบถ้วน ตามหัวข้อทั้งหมด	สามารถตอบ คำถามได้ถูกต้อง 1-2 ประเด็น	สามารถตอบคำถาม ได้ถูกต้องเพียง 1 ประเด็น	ไม่สามารถตอบคำถาม ได้ถูกต้อง
2. ตรงตาม จุดประสงค์ที่กำหนด	การนำเสนอ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุก ประเด็น	การนำเสนอ สอดคล้องกับ จุดประสงค์เป็น ส่วนใหญ่	การนำเสนอ สอดคล้องกับ จุดประสงค์บาง ประเด็น	การนำเสนอไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์
3. ความสามัคคี/ร่วมมือ	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีหน้าที่และ รับผิดชอบหน้าที่ของ ตน	สมาชิก 5-7 คนมี หน้าที่และ รับผิดชอบหน้าที่ ของตน	มีสมาชิกเพียง 3-5 คนที่ทำหน้าที่และ รับผิดชอบหน้าที่ของ ตน	มีสมาชิกต่ำกว่า 3คน ที่ ทำหน้าที่และ รับผิดชอบหน้าที่ของ ตน
4. การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอ แสดงออกถึง ความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่และเป็น ระบบ	การนำเสนอมี แนวคิดแปลกใหม่ แต่ยังไม่เป็นระบบ	การนำเสนอยังมี ความน่าสนใจไม่มาก เท่าที่ควร	การนำเสนออย่างไม่มี ความน่าสนใจ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 (50 นาที)

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนชมคลิปวิดีโอ เรื่อง “ข้าบดินทร์”
2. ครูตั้งคำถามว่า “จากคลิปวิดีโอ นักเรียนสามารถยกตัวอย่างภูมิปัญญาไทยได้หรือไม่ อะไรบ้าง”
3. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่อง “ภูมิปัญญาไทย”
- 4.

ชั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงความหมายและลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาไทย
2. นักเรียนร่วมกันค้นคว้าหาประเภทของภูมิปัญญาไทยหลังจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและประเภทของภูมิปัญญาไทยอีกครั้ง
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงสถานการณ์ของภูมิปัญญาไทยประเภทต่างๆในปัจจุบัน พร้อมมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนติดตามสถานการณ์ภูมิปัญญาไทยที่เสี่ยงต่อการสูญหาย แล้วนำข้อมูลมาแบ่งปันร่วมกันในบทเรียนออนไลน์ที่ครูผู้สอน

คาบที่2 (50 นาที)

1. ครูทบทวนบทเรียนในคาบที่แล้ว หลังจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงสถานการณ์ปัญหาของภูมิปัญญาไทยประเภทต่างๆที่เสี่ยงต่อการสูญหาย
2. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำผังมโนทัศน์(mind map) การแก้ปัญหาภูมิปัญญาไทยที่เสี่ยงต่อการสูญหาย กลุ่มละ 1 อย่าง โดยให้นักเรียนศึกษาวิธีการทำผังมโนทัศน์ที่ถูกต้องจากบทเรียนออนไลน์ที่ครูสร้างขึ้น
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนและจัดทำข้อมูลเพื่อเตรียมนำเสนอในรูปแบบผังมโนทัศน์ในชั่วโมงต่อไป

คาบที่3 (50 นาที)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอสาเหตุและการแก้ไขปัญหาการสูญหายของภูมิปัญญาไทยประเภทต่างๆหน้าชั้นเรียน
2. เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงจุดร่วมและจุดต่างของสาเหตุจากปัญหาดังกล่าว และแนวทางการแก้ไขตามที่กลุ่มต่างๆได้นำเสนอมา
3. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนในคลังข้อสอบออนไลน์ที่ครูสร้างขึ้น เพื่อประเมินผลต่อไป

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า “ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทย อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ประยุกต์ พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติหลายอย่างในปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงและสูญหายไปอย่างน่าเสียดาย จากการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น หากเราในฐานะพลเมืองไทยยังละเลยและขาดความตระหนักในความสำคัญของภูมิปัญญาอันเปรียบเสมือนสมบัติประจำชาติไทย เราก็อาจไม่หลงเหลือภูมิปัญญาไทยไว้ให้ลูกหลานได้ชื่นชมอีกต่อไป ”

๘. แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้

๘.๑ แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ห้องสมุดโรงเรียนวัดบึงทองหลาง
- บทเรียนออนไลน์ เว็บไซต์ krubautarrisa.blogspot.com

๘.๒ สื่อการเรียนรู้

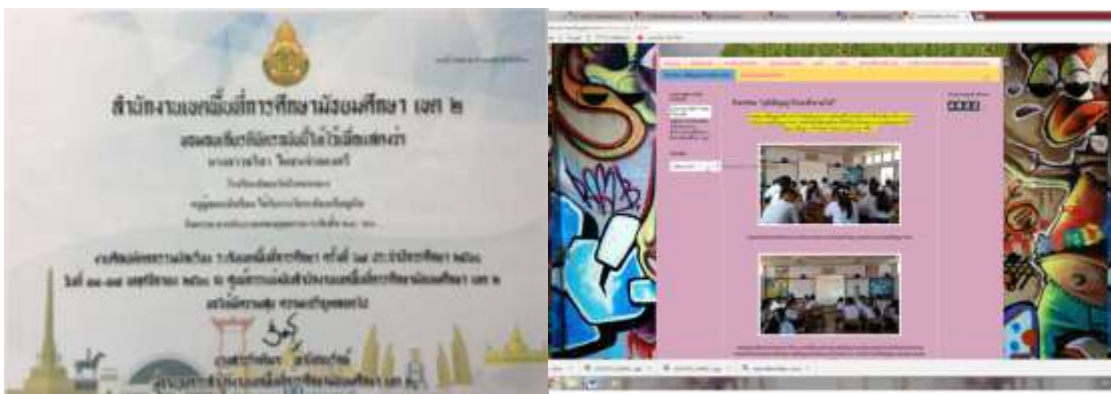
- โปรแกรม powerpoint เรื่อง ความเป็นไทย

จากการทำกิจกรรมในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย จึงได้รวมกลุ่มกันฝึกซ้อมและเข้าแข่งขันการประกวดร้องเพลงคุณธรรม งานศิลปหัตถกรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้เยาวชนและบุคคลภายนอกเกิดจิตสำนึก และเห็นคุณค่าความสำคัญของเพลงไทย

ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย ได้รวมกลุ่มกันฝึกซ้อมและเข้าแข่งขันการประกวดร้องเพลงคุณธรรมในงานศิลปหัตถกรรมระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับรางวัลเหรียญเงิน

เผยแพร่แนวทางการกระบวนการสอนและพัฒนานักเรียนผ่านwebsite : <http://krubeautarrisa.blogspot.com>